

KROPPENS DUELIGHED - og kropumulige unger

Af *Gudrun Gjesing*, børneergoterapeut

Sanseimpulser pirrer konstant vores nysgerrighed og oplevelses-trang og er invitation til handling – vi griber ud i verden. Nysgerrighed og opmærksomhed er væsentlige forudsætninger for læring og udvikling – vi begriber verden og griber ind i verdens gang. Læring forudsætter at vi handler og derved sker forandring.

De færreste er i tvivl om, at spædbørn og småbørn lærer gennem sansning og bevægelse, men ikke alle har erkendt, at sådan er det hele livet. Tiden er inde til at få kroppen mere i centrum i skolen og gennem hele livet. Det er forhåbentlig fortid, at et væsentligt formål med børnehaveklassen er, at børnene skal lære at sidde stille på en stol. Og at skolelivet derefter handler om at tøjle børnenes bevægetrang, lære dem ord for bevægelse, gøre dem kropsligt passive og stoleformede.

De fleste børn møder heldigvis skolen '*kropsduelige*' – med kompetente kroppe. De har gennem leg opsøgt udfordringer, fået mange positive kropslige erfaringer og livslæring. Ved at udnytte deres fænomene kroppe i skolen, kan børn fortsætte læringen med kroppen som middel – og læringen går som en leg! Børns sprog- og læsekompetence, deres selvfølelse og sociale kompetence kan også stimuleres gennem kropslig aktivitet.

Nogle børn møder uheldigvis skolen med '*forstyrrende kroppe*', og de risikerer i mere end én forstand at blive kropumulige!

Når man taler om børn, der er motorisk usikre og/eller urolige – *kropumulige unger* - bevæger vi os

ind eller ud i en gråzone, for der er ingen entydige definitioner på, hvad det vil sige at være motorisk usikker og/eller urolig. Nogle af børnene har lettere problemer på kropsniveau, og det kan ofte medføre vanskeligheder i hverdagslivet i aktiviteter og i sociale relationer. Nogle børn kaldes motorisk usikre, fordi de mangler bevægelseserfaring, andre er generelt lidt senere i deres udvikling, atter andre er usikre generelt. Nogle børn kaldes motorisk urolige, fordi de har 'sodavand i kroppen' eller 'pindsvineskind i bukserne', eller fordi de har problemer med at fokusere og fastholde opmærksomheden om en stillet opgave.

Usikker motorik kan således i nogle tilfælde tolkes som børns nonverbale signal om, at de ikke trives. Motorik er et af børns mange sprog!

Det er meget vigtigt, at *de* voksne børnene møder såvel i skolen, fritidsordningen som i fritiden, har forståelse for de enkelte børns kompetencer og eventuelle vanskeligheder, for at de kan støtte hvert enkelt barn ud fra dets forudsætninger og kapacitet. Det kræver, at de voksne har teoretisk og praktisk kyndighed i at vurdere og evaluere det enkelte barn på mange forskellige udviklingsområder, og at de kan matche børnenes kapacitet med kravene og mulighederne i aktiviteterne.

Facitlisten over normale/korrekte bevægelser er ophævet. "At forklare kroppen ville indebære at reducere dens mangetydighed til entydighed", skriver den norske forsker Liv Duesund. Det medfører altså, at vi også må se og tænke anderledes, når vi vil vurdere og

beskrive 'motorik' hos børn med formodede motoriske vanskeligheder. Vi kan ikke mere blot teste børn i et lokale, måle og beskrive deres kropslige vanskeligheder i kvantitative skemaer med 'kan / kan ikke, med aldersangivelse for motorisk udvikling i måneder/ år, og om motoriske 'milepæle' er nået og forløbet normalt. Vi må vurdere og beskrive kvalitativt i børns naturlige miljøer, hvordan de løser motoriske opgaver, deres personlige stil, den kontekst det foregår i og hvordan de reagerer, når de forstyrres og en opgave bliver (for) svær. Det bliver da også vigtigt at kunne vurdere og beskrive, hvor i denne handlekæde, vi tror 'problemet' er, når et barn er motorisk usikkert. Og måske er det slet ikke *inden* i barnet, problemet skal findes, men snarere i de opgaver barnet stilles over for og den kontekst, det foregår i. Og så er det nok ikke barnet, der skal trænes og behandles, men omgivelserne der skal ændres!

I mange år har motoriklærere, terapeuter og andet godtfolk i bedste mening trænet reflekser væk, trænet bevægemønstre som rulle, krybe og kravle til, trænet ekstra med at stimulere basale sansesystemer ved at snurre og gynge, trænet specifikke færdigheder i særlige rum, trænet bevægedetaljer løsrevet fra den funktionelle sammenhæng med videre. Hvis børn ikke oplever sig som objekter for en korrigerende indsats, skader sådan træning og behandling næppe! Men en træning, der tager sit udgangspunkt i barnets egen motivation, positive kropserfaringer, lyst til at

lære med videre – det er noget, der tænder følelsernes blitzlys i barnet, og gør træning til den rene leg! Man skal nemlig kunne være mens man lærer – ikke bare se frem til at det bliver overstået! Det handler her om, at motoriklæreren eller terapeuten er kyndig, er et legende menneske, at hun / han kan analysere barnets

forudsætninger og aktivitetens krav og muligheder, så aktiviteten hentes fra barnets nærmeste udviklingszone. Det er således såvel en videnskab som en kunst at være en kyndig motoriklærer eller terapeut!

